משרד החינוך

מכון הנרייטה סאלד המרכז לבחינות בגרות

המזכירות הפדגוגית

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחינוך הממלכתי־דתי

לימודי היסטוריה בחמ״ד

המחוון הפדגוגי

שאלון 29215

מועד קיץ תשפ״ו

להלן קישור לשאלון: שאלון 29281

לשימוש פנימי בלבד.

המסמך לא עבר עריכה לשונית

דגם תשובות לשאלון בהיסטוריה דתי, מס׳ 29215, קיץ תשפ״ו, 2026

לפניכם מחוון פדגוגי לבחינת הבגרות. מבנה המחוון הפדגוגי:

א. הצגת השאלה כפי שהופיעה בבחינת הבגרות

ב. הצגת התשובות האפשריות

ג. סעיף ״לתשומת לב״ - פירוט הקשיים שהתגלו בתשובות תלמידים והמלצות למורה להוראה.

אנו מציעים לכם להשתמש במחוון זה ככלי עבודה עם התלמידים שלכם תוך תשומת לב לנושאים שונים שעולים ממנו.

<u>הלמידה מתוך המחוון ככלי - עבודה צריכה להתייחס למספר מישורים:</u>

- שימוש נכון במילות ההוראה- פיצוח נכון של השאלה
- שליטה בציר הזמן והמקום המופיע בשאלות הבחינה
- התמודדות עם מספר מטלות/ חלקים בשאלה והקשר ביניהם
- התמודדות עם שאלות שונות לנושא זהה
- דיוק בתוכן התשובה בהתאם לתוכן השאלה
- הנחלת מיומנויות מתחום הדעת לתלמידים

חשוב להזכיר כי כתיבת ׳מחוון- תשובות׳ על ידי המורה כחלק מתהליך חיבור בחינה, לפני שהיא מתקיימת בכיתה, מהווה חלק בלתי נפרד מהרגלי עבודה ונורמות מקצועיות שמומלץ לאמץ במהלך כל השנה.
מומלץ לתת לתלמידים את המחוון בזמן חלוקת המבחנים הבדוקים ככלי לשיפור הלמידה עבורם.

מטרות ׳מחוון תשובות׳ הן:

1. לסייע בידי המורים לבדוק אם השאלות בבחינה ברורות דיין, ואם כוונת השאלה הושגה.
2. אמצעי יעיל להגברת מהימנות ההערכה.
3. מאפשר הערכה אחידה לכל בחינות התלמידים.
4. מאפשר לתלמידים לבחון את תשובותיהם מול המחוון וללמוד מהצלחות ומטעויות.

.

שימו לב !

חשוב להבהיר לתלמידים, כבר בשלבים הראשונים של הלימוד, את משמעות מילות ההוראה השונות הנהוגות במבחנים, וכמובן לתרגל אותן.

חשוב לקבוע ניקוד פנימי בשאלות בהתאם למטלות/לחלקי השאלה

תזכורת - פירוש מילות ההוראה המקובלות:

- **״ציין״ -** על התלמיד לכתוב במילה או במספר מצומצם של מילים על הנושא/המושג עליו נשאל בלי לפרט.
- **״הצג״ -** על התלמיד לפרט את הידוע לו על הנושא/המושג על פי הנלמד בכיתה או על פי הקטע. כתיבת פרטי התוכן של פעולה או של אירוע לפי הנדרש. אין צורך להסביר.
  לעיתים השימוש בהוראה זו ילווה בציון כמותי של הרכיבים הנדרשים בשאלה. הכימות הוא ציון מספר הרכיבים הנדרשים לתשובה מלאה והוא מבהיר לתלמיד את הנדרש ממנו וכן מנחה את המורה בזמן הערכת התשובה.
- **״הסבר״ -** על התלמיד לכתוב את הידוע לו על הנושא תוך ביאור או פירוש הנושא ותוך ניתוח הפעולה, האירוע והשלכותיו. במקרים רבים יש ב״הסבר״ הבהרת קשר בין מושגים.
- **״השווה״ -** על התלמיד לבדוק את הדומה והשונה בין שני פריטים או יותר על פי קריטריונים (תבחינים) ולהסיק מסקנות מן ההשוואה.
- **״נמק״ (בסס) -** על התלמיד לבסס דעה או טענה המוצגות בשאלה על סמך עובדות, ציטוטים, נתונים היסטוריים, דוגמאות ועוד.
- **״הדגם״ -** על התלמיד להביא דוגמה לביסוס או להבהרה.

חשוב להזכיר ש...

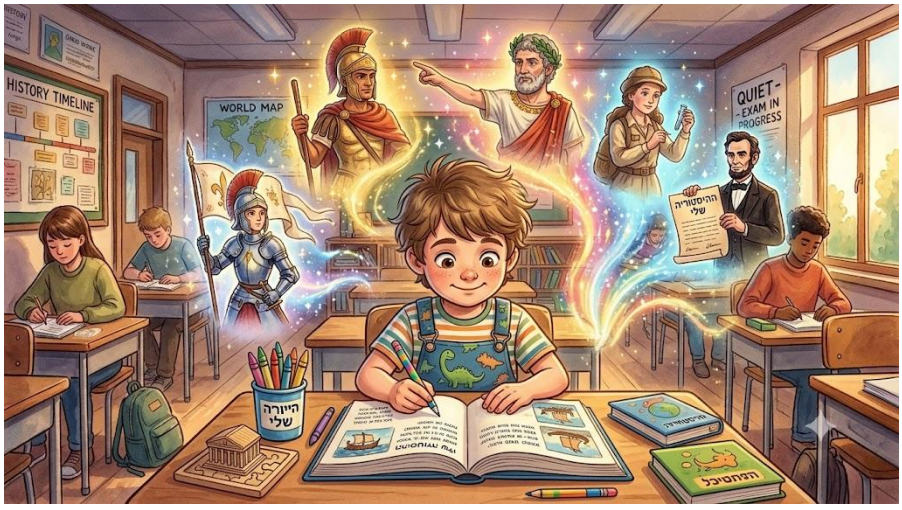
- התשובה במחוון מכילה רק את גרעין התשובה, ואין לראות בה תשובה מלאה. התשובה מאזכרת את הכיוונים האפשריים ויתכן מצב שיש תשובות נוספות שאינן במחוון. תשובה כזו יש לבדוק בספרים ובמקורות מוסמכים כדי לקבלה כתשובה נכונה או כנכונה חלקית. תשובה מלאה היא תשובה שמרחיבה את הרכיבים השונים, מציגה, מסבירה ומקשרת לפריט הנשאל בשאלה, לאירוע או לטקסט בהתאם לנדרש בשאלה.
- התשובות המנוסחות על ידי התלמיד יכולות להיות מנוסחות בדרכים שונות, גם באופן השונה מהנוסח המופיע במחוון. דבר זה אינו פוסל את התשובה אם היא מכילה את כל המטלות הנדרשות בשאלה ותוכנה נכון.
- בתשובה שבה נדרשים כמה רכיבים, אם תלמיד ענה רק על חלק מהם הוא יקבל ציון חלקי בהתאם לטיב התשובה.
- בשאלות שבהן יש כמה מטלות - יש לשים לב אם התלמיד נדרש לקשר בין המטלות מבחינת תוכנן. בשאלות אלה התלמיד יידרש למבנה תשובה שיציג את המטלות ויסביר את הקשר ביניהן.
- שאלות בעלות שני חלקים שבהן התשובה לחלק השני נובעת מן התשובה לחלק הראשון הן שאלות משורשרות. במקרה זה אם התשובה בחלק הראשון אינה נכונה, לא ניתן יהיה לקבל את התשובה בחלק השני .
- בשאלות <u>טקסט חזותי</u> יש לשים לב:

א. שפעמים רבות התלמיד נדרש לזהות את המסר / הרעיון המרכזי של הטקסט ולבסס אותו על רכיבים מהטקסט.

ב. שהתלמיד נדרש לקשר בין הרכיב שבתמונה למסקנה שהסיק ממנה:

למשל: אני רואה בתמונה ש...ואני לומד מכך ש...

- בשאלות על קטע <u>מקור מילולי</u> יש לשים לב אם התלמיד נדרש לענות ולהסביר בלשונו או להתבסס על הנאמר בקטע ולצטט ממנו.
- בשאלות על טקסט מילולי או חזותי לעתים התלמיד נדרש לקשר את המקור לחומר שנלמד בכיתה, ולא להסתפק בידע מניתוח המקור.
- יש שאלות המתוחמות בזמן ובמקום ויש לדרוש מהתלמיד להתייחס לזמן והמקום שנדרשו בשאלה, וכן להשתמש במושגים המתאימים להם.
- יש להרגיל את התלמידים לבדוק כמה מטלות יש בשאלה ולסמן אותם על מנת לא לשכוח לענות על כולן.
- מחברות הבגרות הנבדקות הן מחברות סרוקות. יש להנחות את התלמידים להקפיד על רווחים, לכתוב בעט חזק, להקפיד על כתב גדול ומרווח וכן לשמור על שוליים בצדי העמודים וכן בראש העמוד ובתחתיתו.
- אנו ממליצים להרגיל את התלמידים להשתמש בטיוטה לפני כתיבת התשובה, על מנת שהתלמיד יבנה את תשובתו בצורה המקיפה והמסודרת ביותר שבה יבואו לידי ביטוי ידיעותיו. על העמוד [הימני] שמשמש כטיוטה יש למתוח קו אלכסוני.
- בתהליך פיצוח השאלה - מומלץ להנחות את התלמידים לבדוק בשאלה - האם קיימת מטלה סמויה שלא כתובה במפורש, אך כדי לענות על השאלה על התלמיד לבצע אותה.

דגם תשובון שאלון 29215 קיץ תשפ״ו

פרק ראשון – שאלות ידע והבנה

1. לאומיות בעמים ובישראל 25%

הציגו את מטרתה של הלאומיות המודרנית.

לאפשר לכל אומה מדינה ריבונית ללא התערבות גורם חיצוני / לאפשר לכל אומה לעצב את אופי מדינתה כרצונה.

הציגו שתי דרכים שבהן לאומיות קיצונית יכולה לבוא לידי ביטוי 15%+25%

- אפליה/יחס עוין כלפי מיעוטים בתוך מדינת הלאום
- תוקפנות שלילת זכות אומות אחרות לריבונות.
- שאיפה להתרחבות טריטוריאלית על חשבון עמים אחרים.

(המונח לאומיות)

הסבירו איזה מן הדגמים של לאומיות בא לידי ביטוי בתנועה הציונית. בתשובתכם התייחסו לשני מרכיבים של הדגם 10%+10%+15%

- לאומיות אתנית־היסטורית, כיוון שהתנועה הציונית מבססת את זכותו של העם היהודי על ארץ־ישראל על פי הדת היהודית / התרבות היהודית/ ההיסטוריה היהודית / העובדה שארץ־ישראל היא נחלת אבות/ המוצא המשותף של בני העם היהודי/ השפה העברית/ גורל משותף.

(המונח לאומיות)

שימו לב:

- היו תלמידים שבמקום לכתוב מהי מטרת הלאומיות תיארו מהי לאומיות ופירטו על דגמי הלאומיות השונים. חשוב לשים לב ללמד תלמידים לקרוא את השאלה.
- היו תלמידים שתיארו משטרים שבהם יש לאומנות קיצונית כגון פשיזים ונאציזים ולא ענו על השאלה .

2. הנאו־אורתודוקסייה

25%

הציגו את תפיסת הניאו־אורתודוקסייה בנוגע לחיים דתיים בעידן המודרני

-יש לקחת מהמודרנה את הדברים החיוביים שלא סותרים את ההלכה ולשלבם בחיים היהודיים.

-השילוב של תורה עם דרך ארץ.

-השינויים בעולם המודרני הם הזדמנות לקדם את היהדות והעולם.

25%

הרש״ר הירש יישם בחייו האישיים תפיסה זו של הניאו־אורתודוקסייה. **הציגו** דוגמה אחת .

- הרש״ר הירש למד לימודי חול, נוסף על לימוד תורה.
- למד באוניברסיטה, נוסף על לימוד תורה.
- שלט בשפה העברית.

-ייסד את העיתון ישורון.

(הר ברכה, גרסה ישנה, עמ׳ 228; הר ברכה, גרסה חדשה, עמ׳ 299)

(הר ברכה, גרסה חדשה, עמ׳ 295; מט״ח, עמ׳ 270)

30%

הסבירו את הקביעה שלפיה רבני הנאו־אורתודוקסייה הקימו מוסדות וחיברו חיבורים שבהם באה לידי ביטוי בהתמודדות שלהם עם אתגרים שהציבה להם המודרנה

- הקמת בית ספר לבנות, שהיה חידוש בקרב היהדות האורתודוקסית בהשראת הרעיון של תורה עם דרך ארץ.
- הקמת בית ספר תיכון שבו שולבו לימודי חול עם לימודי קודש, בהשראת הרעיון של תורה עם דרך ארץ.
- הקמת בית מדרש לרבנים שמטרתו הייתה ליצור דמות חדשה של רב שנוסף על ידע הלכתי מסורתי יהיה גם בעל השכלה כללית רחבה וקשוב לשאלות הזמן / שכל התלמידים נדרשו לצד לימודי בית המדרש ללמוד גם לקראת תואר ד״ר באחת האוניברסיטאות בגרמניה.
- החוברת ״אגרות צפון״ נועדה להעלות את ההתלבטויות שאפיינו את בני הדור הצעיר בנוגע למסורת, ולחזק את המחוייבות שלהם לעולם התורה.

(הר ברכה, גרסה ישנה, עמ׳ 228–229; הר ברכה, גרסה חדשה, עמ׳ 295–300)

20%

האם לדעתכם עמדת הנאו־אורתודוקסייה רלוונטית גם כיום? **נמקו** את תשובתכם.

כל תשובה הגיונית ומנומקת מתקבלת.

שימו לב:

- היו תלמידים שחזרו בחלקים שונים של השאלה על אותה תשובה. למשל נתנו דוגמא מחיי הרש״ר הירש ואחר אותה דוגמא להדגים התמודדות. חשוב להדגיש לתלמידים בכל חלק מהשאלה להתייחס לדברים אחרים.
- היו תלמידים שהתקשו לתת דוגמא למוסד או חיבור וכתבו באופן כללי . חשוב לשים לב להנחות תלמידים שאם השאלה מבקשת דוגמא חייבים לתת תשובה ספצפית.

3. ״הפתרון הסופי״

הציגו עובדה שיכולה לבסס את הטענה שהפתרון הסופי תוכנן מראש עוד לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה

15%

- תורת הגזע/ מאיין קאמפף/ התעמולה הנאצית הציגו את היהודי כמחרב תרבות/ כמי שאין לו מקום במשפחת העמים.

-נאומים/ אמירות של היטלר בנוגע להשמדת הגזע היהודי.

-תהליך ההחמרה ההדרגתי במדיניות הנאצית כלפי היהודים בגרמניה.

(חורבן וגבורה, עמ׳ 96, 100)

25%

הציגו עובדה שיכולה לבסס את הטענה שהפתרון הסופי התגבש לאחר הפלישה לברית המועצות

- הנאצים החלו ברצח ההמוני והשיטתי של היהודים/ פקודת הקומיסרים, רק לאחר מבצע ברברוסה.
- המדיניות של הנאצים הפכה להיות ברברית במיוחד רק לאחר שנפלו לידיהם מספר עצום של יהודים / על רקע המאבק באידאולוגיה הבולשביקית/קומוניסטית שנתפסה כאידאולוגיה יהודית.
- בשנות השלושים עודדו הנאצים הגירה יהודית מגרמניה.
- השינוי בדרכי הרצח ההמוני / המעבר מרצח בבורות ירי לשיטות יעילות יותר (עשויים להצביע לכאורה על היעדר תכנון יסודי).
- הכינוס של ועידת ואנזה התקיים רק לאחר הפלישה לברית המועצות.

(חורבן וגבורה, עמ׳ 105, 107–108)

25%

הציגו מה הן צעדות המוות

עם התקדמות בעלות הברית/ לקראת סיום המלחמה, פונו מחנות ההשמדה והאסירים הוצעדו לעומק שטחה של גרמניה.

35%

הסבירו מדוע אפשר לראות בצעדות המוות שלב בפיתרון הסופי

- אף שהתבוסה הגרמנית הייתה בלתי נמנעת, הנאצים עדיין השקיעו מאמצים בהמשך רצח היהודים.
- כי תוך זמן קצר מתו יותר משליש מן האסירים שהוצעדו בצעדות המוות.

(חורבן וגבורה, עמ׳ 120)

שימו לב:

- תלמידים רבים התקשו בשאלה זו בלהראות 2 נקודות מבט על אותה עובדה הסטורית. חשוב ללמד תלמידים דעות שונות / נקודות מבט שונות על אותו אירוע.
- תלמידים רבים לא שמו לב לתאריכים שהשאלה מבקשת (לפני פרוץ המלחמה/ אחרי הפלישה לברהמ) והביאו את שלה הגטאות כהוכחה. חשוב ללמד תלמידים להדגיש בבחינה את השנה(או הארוע שמרמז עליה) שמופיעה בבחינה ולענות רק על פי זמן זה.
- תלמידים רבים תיארו את התנאים בצעדות המוות ולא ציינו מתי ואיפה הם קרו. חשוב ללמד תלמידים שחשוב לתחם זמן ומקום בהצגת מושג.

פרק שני– מקור מילולי

4. **ציינו** מי היו אנשי ״שארית הפלֵטה״

(מאות אלפי) היהודים ששרדו (בגטאות/במחנות/ביערות/במחבוא/בזהות בדוייה).

(חורבן וגבורה, עמ׳ 252)

הסבירו את משימת השיקום הראשונה של בעלות הברית למען אנשי ״שארית הפלטה״ 30%

לדאוג שהניצולים יישארו בחיים לאור המצב הגופני הקשה שלהם בעקבות רעב ומחלות / לאור העובדה שבתקופה שלאחר השחרור מתו בכל יום כמה מאות ניצולים / במחנה ברגן־בלזן מתו בשבועות הראשונים 28,000 ניצולים.

(חורבן וגבורה, עמ׳ 253, 261, 263, 265)

הסבירו שתי סיבות לצורך להכיר במעמדם המיוחד של אנשי ״שארית הפלטה״ כיהודים, על פי הריסון

25%+35%

- המצב הגופני של היהודים היה גרוע ממצבם של העקורים הלא יהודים על רקע העובדה שחוו על בשרם את מחנות הריכוז הקשים ביותר.
- המצב הנפשי של היהודים היה גרוע בהרבה ממצב העקורים בגלל העובדה שרבים מהם הם ניצולים יחידים מקרב משפחתם / היו עדים להשמדה של קרובי משפחתם
- רוב העקורים היהודים רצו להגיע רק לארץ־ישראל/ לא רצו לחזור לארצות מוצאם, לעומת העקורים הלא יהודים שרצו לחזור לארצות מוצאם.
- היהודים הם הקורבנות העיקריים במלחמה ולכן יש לתת להם יחס מיוחד
- כל עוד אין הכרה בהם כיהודים, אין התחשבות בצרכיהם המיוחדים מצד הרשויות.

שימו לב:

תלמידים התקשו לענות על המטלה מהי משימת השיקום הראשונה וכתבו משימות שיקום שונות אבל לא התייחסו למטרה הראשונית. חשוב בהוראת הנושא להדגיש קודם כל את הצורך בשמירה על חייהם של שארית הפליטה לאור המצב הקשה שכל יום נפטרו שורדי שואה ורק אחכ לדבר על תהליך השיקום והפעולות שעשו כדי לסייע.

5. **הסבירו** מדוע הריסון רואה לנכון להשוות בין מצבם של העקורים היהודים ובין מצב האוכלוסייה הגרמנית המקומית — 25%

- כי היהודים עצמם עורכים את ההשוואה כשהם רואים את מצבם המשופר של הגרמנים, וזה מעורר תרעומת.
- כי מצבם הנחות של היהודים לעומת האוכלוסייה הגרמנית מעביר מסר מוסווה לעם הגרמני, ולפיו המדיניות הנאצית כלפי היהודים הייתה מוצדקת.
- כי מדובר במציאות מוסרית מעוותת, כשעם המבצעים מצוי בתנאים טובים יותר מאשר הקורבנות.

הציגו שתי דוגמאות שהריסון מביא כדי להמחיש את ההבדל בין שתי הקבוצות — 20%+15%

- רבים מהעקורים לבושים עדיין בבגדי האסירים / במדי ס״ס שניתנו להם, לעומת זאת האוכלוסייה הגרמנית היא האוכלוסייה שלבושה הכי טוב באירופה.
- העקורים נמצאים מאחורי גדרות תיל ללא תנועה חופשית, לעומת האוכלוסייה הגרמנית החופשית.
- העקורים חיים בתנאי צפיפות / ללא הסקה / במגורים שאינם ראויים, לעומת הגרמנים שחיים בבתיהם.
- במצב שבו עקורים יהודים מפונים למגורים אחרים, הם מועברים למגורים רעועים, כאשר אפשרויות המגורים הטובות נשמרות עבור גרמנים שבים.
- הרשויות הצבאיות מעדיפות להעסיק גרמנים על פני עקורים יהודים.

הציגו דוגמה ליוזמת שיקום מצד אישים או ארגונים יהודיים שהגיעו מבחוץ — 20%

- הקמת רשת חינוכית ענפה
- אספקת תמיכה כספית / ציוד רב ערך (על ידי הג׳וינט)
- השגת תשמישי קדושה / ספרי תורה / מזוזות (על ידי רבנים צבאיים של בעלות הברית)
- ארגון תנועת הבריחה (על ידי המוסד לעלייה ב׳ / הסוכנות היהודית / הג׳וינט)
  - איתור ילדים.
  - מאמצים של רבנים להתיר עגונות.
  - החזרת ילדים מוסתרים ליהדות.

הציגו דוגמה ליוזמת שיקום מצד העקורים — 20%

- התארגנות של ועדים נבחרים שהיו ממונים על תחומים שונים בחיי המחנה.
- חידוש החיים התרבותיים / הדפסת עיתונים ביידיש / העלאת הצגות תיאטרון
- נישואים והקמת משפחות.
- ארגון מחאות מצד העקורים כדי להביא למציאת פתרון למצוקתם של הפליטים.
  - פעולות לשיקום חינוכי.
  - נסיונות להגיע לארץ ישראל/ תנועת הבריחה.

(חורבן וגבורה, עמ׳ 255–259, 267–269)

שימו לב:

- השאלה מבקשת הסבר כללי על ההבדלים בין היהודים לאחרים ואז דוגמאות . הרבה תלמידים ענו על ההבדל בדוגמאות ואז בחלק הבא חזרו על עצמם. חשוב לשים לב שהחלק הראשון הוא כללי ורק אחכ מבקשים דוגמאות.

פרק שלישי– מקור חזותי

6. היהודים בתקופת האמנציפציה

א. **הציגו** עיקרון אחד של הוגי הנאורות שהשפיעו על שליטי מערב אירופה וגרם להם להעניק אמנציפציה ליהודים 15%

- הכרה בערך האדם / האדם נברא בצלם אלוקים / שוויון / הכרה בכבוד האדם וזכויותיו.
- האדם הוא יצור אוטונומי השולט בחייו / האחראי לגורלו / לגורל החברה.
- האמונה שלכל אדם יש זכות לחירות / קניין / אושר / זכויות טבעיות.
- קריאה לסובלנות / לזכויות פוליטיות לפרטים.
- אמנה חברתית בין הפרטים השונים המרכיבים את החברה.
- התייחסות לכל אדם כפרט יחיד ועצמאי / עקרון האינדיבידואליזם.
- הפרדת הכנסייה מן המדינה / הממסד הדתי לא יהיה חלק מן המדינה / ספקנות וחילון.
- האמונה שהחברה מתפתחת / צועדת קדימה.
- שימוש בכוח התבונה כדי להכיר את המציאות/עקרון הרציונליזם.

(הר ברכה, גרסה ישנה, עמ׳ 52 ,83 מט״ח, עמ׳ 62–63, הר ברכה, גרסה חדשה, עמ׳ 27–41)

הציגו שינוי אחד שחל בחיי היהודים במערב אירופה בעקבות תהליך האמנציפציה 20%

- לא הייתה על היהודים כפייה חיצונית להיבדל מהחברה.
- היהודים יכלו להתלבש כרצונם.
- היהודים יכלו לגור היכן שרצו.
- היהודים יכלו לעסוק בכל עיסוק.
- כוח ההשפעה של היהודים בעולם גדל.
- היהודים זכו לשוויון זכויות אזרחי.
- התרחקות של יהודים מן השורשים / המרת דת של יהודים / התבוללות של יהודים.
- ויתור על האוטונומיה הקהילתית.
- היהודים זכו לפרנסה טובה יותר.
- נוצרו זרמים ביהדות בשאלת היחס לאמנציפציה.
- היהודים השתלבו בכלכלה.
- היהודים השתלבו בתרבות.
- היהודים החלו ללמוד בבתי ספר ציבוריים/ באוניברסיטאות.

(הר ברכה, גרסה ישנה, עמ׳ 181–185, 228–230; הר ברכה, גרסה חדשה, עמ׳ 234–241; אלה תולדות, עמ׳ 212–218, 269–270)

ב. **הציגו** שתי טענות שמאפיינות את האנטישמיות המודרנית 20%+15%

– היהודים הם גזע נחות על פי תורת הגזע / קיים מאבק בין הגזעים השונים, והיהודים מהווים גזע נפרד שאינו בר שינוי.

– היהודים מהווים איום על החברה / נצלנים מבחינה כלכלית.

-היהודים מאיימים להשתלט על העולם.

-היהודים כמפיצי הסוציאליזם.

(חורבן וגבורה, עמ׳ 16–14)

הסבירו כיצד אחת מן הטענות באה לידי ביטוי באיור 30%

– היהודים הם גזע נחות לפי תורת הגזע / קיים מאבק בין הגזעים השונים, והיהודים הם גזע נפרד שאינו בר שינוי:

הצייר מדגיש את שונותו הגופנית של היהודי במרחב של הקונצרט – היהודי בעל אף גדול/מכוער/גדול מדי / שמן / שייך לגזע נחות ונפרד שאינו בר שינוי.

– השתלבותם של היהודים בחברה (בעקבות האמנציפציה) כאיום על החברה: הצייר מדגיש את השונות בהתנהגות של היהודי: שומן שמרמז לנהנתנות / תפיסת יותר מדי מקום במרחב / הכובע הגבוה של האישה שתופס מקום גדול מדי במרחב / הגנדרנות של האישה/ המשרתים האישיים/ היהודי בעל אף גדול/מכוער / הבגדים המפוארים והמוגזמים / היהודי צועד בצעד רחב/בביטחון לתוך האולם.

- היהודים מאיימים להשתלט על העולם: היהודי הגנדרן/ עב הכרס, תופס מקום רב במרחב.

שימו לב:

- השאלה ביקשה טענות אנטשמיות הרבה תלמידים הביאו גורמים לאנטישמיות.
- השאלה מתייחסת לאנטישמיות מודרנית היו תלמידים שהתבלבלו בינה לבין אנטישמיות מסורתית. חשוב ללמד תלמידים את ההבדלים בין הסוגים השונים.

7. מלחמת העולם השנייה

א. על פי רכיב מהמדליה **ציינו** את מטרה המוצהרת של ברית המועצות במלחמתה בגרמניה הנאצית 10%

(הטקסט: שחרור אירופה מהפשיזם

הציגו רעיון אחד המשותף לאידאולוגיה הפשיסטית באיטליה ולאידאולוגיה הנאצית, ואשר מנוגד לאידאולוגיה הקומוניסטית 20%

– אמונה באי שוויון על ידי חלוקת האנושות / האומה

– הערצת המלחמה והאלימות.

– אמונה בלאומנות / בין הלאומים מתקיים מאבק שבו הפרטים צריכים להיאבק על הישרדותם באמצעות המסירות

(המושג משטרים טוטליטריים)

הסבירו מדוע האידאולוגיה הקומוניסטית מנוגדת לרעיון זה 20%

כי היא דוגלת בשוויון / שיתופיות בין בני האדם (ולכן שוללת אליטיזם / אי-שוויון / מלחמות בין עמים / לאומנות).

(מונח סוציאליזם,משטרים טוטליטריים)

ב. על פי המדליה **הסבירו** כיצד היחסים בין ארצות הברית לברית המועצות בשלבים האחרונים של מלחמת העולם השנייה באים לידי ביטוי 30%

כי העמידה יחדיו של חייל סובייטי וחייל אמריקאי / החיוכים ההדדיים / ההישענות אחד על השני / ההנפה שלשני הדגלים יחדיו, מבטאים את שיתוף הפעולה.

הציגו את הג=ורם הישיר להצטרפותה של ארצות הברית למלחמת העולם השנייה 20%

המתקפה היפנית על פרל הארבור / על בסיס צבאי אמריקאי.

(70 ׳חורבן וגבורה, עמ)

שימו לב:

- חשוב להרגיל תלמידים לקרוא את כל השאלה ורק אז לענות . תלמידים כתבו רעיון משותף שלא מנוגד לקומוניזים ואז לא יכלו לענות על המשך השאלה.